

AMBLA SPORDITÄHED 2008

VOLIKOGUST

LASTEKAITSEST

BIOGAASI TOOTMISEST ARAVETEL

ÜKS LUGU VANAST AJALEHEST

KÄRAVETE MÕIS

SPORDIELU

TEATED JA REKLAAM

Ambla sporditähed 2008

Vahetult enne jõule valis valla spordiaktiiv traditsiooniliselt Ambla valla ja spordiklubi aasta parimad sportlased ja võistkonnad.

Noortest osutusid parimateks **Marii Pilv** ja **Magnus Künnapas**. Marii Pilve põhialaks on korvpall ja alates sellest sügisest mängib ta edukalt Eesti Meistriliigas Audentese võistkonna koosseisus. Marii osales aktiivselt ja tulemuslikult ka kergejõustikuvõistlustel ja on Ambla valla korvpallinaiskonna tugisammas Eesti valdade mängudel. Magnus Künnapas oli eelmisel hooajal Eesti noortekoondise liige suusatamises ja kuigi säravaid etteasteid hooaeg ei toonud, on ta jätkuvalt tipu lähedal ning sihikindla tööga võib lähiajal oodata häid etteasteid.

Täiskasvanutest tunnistati parimateks veterankergejõustiklased **Lia Jamnes** ja **Mati Kõiv**. Lia Jamnes on aastaid olnud Eesti veteranide kergejõustikuvõistluste heitealadel parimate seas ja alati on ta esindamas ka valda Eesti valdade mängudel. Mati Kõivu eelmise hooaja parimateks saavutusteks võib aga pidada kahte kulda Eesti veteranide meistrivõistlustelt ja ühte kulda ning ühte pronksi Eesti valdade suvemängudelt.

Parimaks võistkonnaks tunnistati **Ambla Spordiklubi korvpallimeeskond**, kes esmakordselt Eesti meistrivõistlustel osaledes tõusis III liigast kohe II liigasse ja on hästi esinenud ka II liiga mängudes. Parimat noortevõistkonda seekord ei määratud, kuna puudusid säravad saavutused, kuid otsustati paremad ära märkida.

Nagu ikka, jagus ka sel aastal tunnustust aktiivsetele **spordiperekondadele**: tegelemine spordiga on nendes peredes igapäevaelu lahutamatu osa. Tunnustada otsustati **perekondi Pilv, Puhke ja Kaasiku**.

2009. aastalt ootame häid tulemusi, aktiivset kaasalöömist ja edukat spordiaastat.

Leo Matikainen, valla spordijuht

Ambla valla parim võistkond 2008. Esireas (vasakult): **Rauno Tikko, Elari Jõendi, Rain Ots, Meelis Matkamäe, Taavi Leinart**; tagareas (vasakult): **Priidu Talviste, Rein Roommäe, Anton Tõštšuk, Vitali Budilov, Siim Regat, Timo Matikainen, Mikk Teder, Ardo Krass, treener Kalev Teder**.

Ambla valla parimad sportlased 2008

Tüdrukud:

MARII PILV – korvpall
MERIT KALAMÄGI – kergejõustik
HANNA-MARIA PUHKE – suusatamine
Poisid:
MAGNUS KÜNNAPAS – suusatamine
RENE PUHKE – jalgpall
ELARI MÄEKIVI – tuletõrjesport

Noorte võistkonnad:

Aravete KK kergejõustiku võistkond
Aravete KK 10.–12. kl jalgpallimeeskond
Aravete KK kergejõustiku 4-võistluse võistkond

Naised:

LIA JAMNES – kergejõustik
VILVE PILV – maastikurattasõit
KATRI PESUR – korvpall
Mehed:
MATI KÕIV – kergejõustik
IVAR PILV – maastikurattasõit
KALJUTOOMAS – orienteerumine

Täiskasvanute võistkonnad:

Ambla SK korvpallimeeskond
Ambla SK veteranide võrkpallimeeskond
Ambla SK võrkpallimeeskond

SPORTLIKUD PEREKONNAD:

Pilv, Puhke, Kaasiku

Ambla SK parimad sportlased 2008

Tüdrukud: **HANNA-MARIA PUHKE** – suusatamine
Poisid: **MAGNUS KÜNNAPAS** – suusatamine
Mehed: **TIMO LOMP** – suusatamine

Volikogust

Detsembri volikogu istung toimus Ambla Kultuurimajas. Jahedapoolne saal häälestas volikogu liikmed üsna üheselt mõtteid vahetama kultuurimajade töö ja edasise majandamise teemadel.

Nimelt on haridus- ja kultuurikomisjoni eestvõttel viimasel ajal arutletud mitmetel teemadel, mis puudutavad edasisi investeeringuid kultuurimajadesse ja nendes toimivate ringide rahastamist. Selge on see, et vallaelarve suuremad investeeringud lähiaastatel lähevad Aravete Keskkooli ja valla puhta vee ja kanalatsioonisüsteemide rekonstrueerimiseks. Seepärast on vaja leida teisi võimalusi kultuurimajade elus-

ja käigushoidmiseks, mida saaks teha koostöös kohapeal tegutsevate aktiivsete seltsidega. Seltsidel on võimalus saada toetusi erinevatest fondidest nii tegevuseks kui investeeringuteks.

Tugevalt annab seejuures tunda alanud majandussurutis, mis mõjutab vallaelarvet väga oluliselt. Tahame siiski aidata aktiivsetel seltsidel areneda ning katta nende projektide omaosaluse kohustuse. Hästi paistavad siin silma kohalike asjade arendamisel Käravete Küla Selts ja Kangrumäe Külakultuuri Edendamise Selts. Hea stardi on saanud Reinevere ja Maarjamõisa külaseltsid. Seepärast julguski haridus- ja kultuurikomisjon välja tulla ideega, et kaaluda võimalusi kultuurimajade haldamise andmiseks kohalikele seltsidele. 70 aastat tagasi tegutsesid mõlemad majad ainult eraalgatuslikult. Neil ei olnud

mingeid riiklikke ega vallapoolseid toetusi. Kogu tegevus ja ülalpidamine toimus annetuste toel. Neid nimetati kogunisti rahvamajadeks ja ehitati kohalike pritsimeeste eestvedamisega „Kultuur“ ja „kultuurimaja“ tulid meile hoopis hiljem – siis, kui seal hakati propageerima võõraid ideid, mis rahvale iseenesest oma-seks ei saanud ning neid pidi vägisi seletama.

On selge, et igasugune muutus vajab aega ja nii ka antud juhul. Aga on hea, et mõtted on liikuma saanud ja küllap siis kunagi hiljem järgnevad teod ka.

Vallavalitsus esitas volikogule Ambla valla 2009. aasta eelarve projekti ja investeeringute kava. Üldjoontes võib öelda, et eelarve maht on samal tasemel 2008. aasta eelarvega, kuid seejuures on investee-

ringute kaasfinantseerimiseks vaja laenata umbes 5 miljonit krooni. Langenud on üksikisiku tulumaksu plaan, riigipoolsed toetused läbi tasandusfondi; toetused koolide investeeringuteks on sisuliselt olematud. Volikogu jätkab eelarve teise lugemisega veebruaris. Seni tuleb dokumentidega töötada vallavalitsusel ja komisjonidel.

Soovin kõigile vallaelanikele alanud aastaks vastupidavust, optimismi ja meelekindlust! 2009. ja 2010. aasta saavad olema keerulised. Aga kindlasti annavad need aastad võimaluse teha ümberkorraldusi, valitult investeerida tulevikku ja olla kindel, et kokkuvõttes elujärg paraneb jätkuvalt.

**Edukat uut aastat!
Vello Teor, volikogu esimees**

Lastekaitse ja alaealiste komisjon Ambla vallas

Laps vajab kaitset sõltumata tema elukohast, rahvusest, sotsiaalsest päritolust ja muudest tunnustest. Laps vajab abi seal, kus ta on. Kui laps on eemal oma kodukohast või kodukohta pole võimalik kindlaks teha, peab ta abi saama sellest sotsiaalhoolekandeosakonnast, kelle piirkonnas ta viibib.

EestiVabariigi Lastekaitseadusest ja Sotsiaalhoolekandeseadusest tulenevalt on **kõigil isikutel, kes teavad abi vajavast lapsest, kohustus sellest teavitada kohalikku omavalitsust. Lapse õigusi ja huve on kohustatud kaitsma lapse vanem.**

Perekonnaseadusest tulenevalt on lapsevanem lapse seaduslik esindaja eestkostja volitustega. Lapsevanemal on õigus ja kohustus last kasvatada ja tema eest hoolitseda ning ta ei või vanema õigusi teostada vastuolus lapse huvidega. Kui lapse jätmise vanema juurde ohustab lapse tervist või elu, võib eestkostesutus lapse vanematest eraldada, esitades kohtusse nõude lapse äravõtmise või vanema õiguste äravõtmise kohta. Kui lapse äravõtmisel vanemalt jääb laps ilma vanemlikust hoolitsusest, korraldab lapse elu eestkostesutus.

Lastekaitsetöö Ambla Vallavalitsuses hõlmab laste ja lasteva-

nemate nõustamist, laste hooldust ja eestkostet. Töö põhineb kolmel seadusel: Eesti Vabariigi lastekaitse seadus, Perekonnaseadus, Sotsiaalhoolekande seadus.

Lastekaitsealased teenused

1. Laste ja perede nõustamine:

- ▶ probleemid laste koolikohustuse täitmisega;
- ▶ laste kasvatamisega seotud vaidluste lahendamine;
- ▶ lastega suhtlemise korra määramine, kui vanemad ei ole kokku leppinud;
- ▶ kuidas lahus elav vanem võtab osa lapse kasvatamisest;
- ▶ erivajadustega lastele sobiva arengu- ja õpikeskkonna leidmine jne;
- ▶ järelevalve lastega perede üle, laste turvalisuse tagamise üle nii kodus, koolis kui tänaval;
- ▶ vanemliku hoolitsuseta lapse perekonnas hooldamine.

2. Vanemliku hoolitsuseta laste elu korraldamine:

- ▶ vajadusel lapse eraldamine perekonnast;
- ▶ paigutamine turvakodusse või lastekodusse;
- ▶ abi iseseisvasse ellu astumisel.

3. Alaealiste isiklike ja varaliste õiguste/huvide kaitse – vald kui eestkostesutus:

- ▶ kaitses alaealise huve tsiviil- ja kri-

minaalprotsessidel;

- ▶ annab hinnangu alaealiste varade teostatavatele tehingutele.

Eestkosteteostamine ja seadmine alaealise üle

Perekonnaseaduse kohaselt seatakse eestkoste nende alaealiste laste kasvatamiseks ja/või laste isiklike ja varaliste õiguste ning huvide kaitseks, kes vanemate surma, vanemlike õiguste äravõtmise, vanemate haiguse tõttu või muudel põhjustel on jäänud ilma vanemlikust hoolitsusest. Kohaliku omavalitsuse ülesandeks on vajaliku dokumentatsiooni ettevalmistamine ning sotsiaallosakonna töötajad esindavad valda kohtus eestkoste määramise käigus.

Alaealiste komisjon

Ambla Vallavalitsuse alaealiste komisjon on Alaealiste mõjutusvahendite seaduse alusel töötav komisjon, kes aitab kaasa ja koordineerib Ambla vallas alaealistega tehtavat kriminaalpreventiivset tööd. Komisjoni üheks peamiseks ülesandeks on alaealiste õigusrikkujatele määratud mõjutusvahendite kohaldamise abil nende elu korraldamine ja alaealiste järelevalvete ning õigusrikkumisi soodustavate tegurite vähendamine.

Alaealiste mõjutusvahendite seadust kohaldatakse alaealisele, kes on:

- ▶ nooremana kui 14-aastasena toi-

me pannud kuriteo- või väärteokoosseisule vastava õigusvastase teo;

▶ 14–18-aastasena toime pannud kuriteo, kuid prokurör või kohus on leidnud, et isikut saab mõjutada karistust või karistusseadustiku § 87 ettenähtud mõjutusvahendit kohaldamata ja kriminaalmenetlus on tema suhtes lõpetatud;

▶ 14–18-aastasena pannud toime väärteo, kuid menetleja või kohus on leidnud, et isikut saab mõjutada karistust või karistusseadustiku § 87 ettenähtud mõjutusvahendit kohaldamata ja väärteomenetlus on tema suhtes lõpetatud.

Seadust kohaldatakse ka alaealisele, kes:

- ▶ ei täida koolikohustust tulenevalt EestiVabariigi seadustest;
- ▶ tarvitab alkohoolset jooki, narkootilist või psühhotropset ainet.

Alaealiste komisjon võib kohaldada alaealisele järgmisi mõjutusvahendeid:

- ▶ hoiatus,
- ▶ koolikorralduslikud mõjutusvahendid (põhiharidust omandavate laste kasvatusraskustega õpilaste eraldi klassi, pikapäevavõõruse suunamine);
- ▶ vestlusele suunamine psühholoogi, narkoloogi, sotsiaaltöötaja või muu spetsialisti juurde;
- ▶ lepitamine;

(järgneb lk 3)

Lastekaitse ja alaealiste komisjon Ambla vallas

(algus lk 2)

- ▶ kohustus elada vanema, kasuvanema, eestkostja või hooldaja juures või lastekodus;
- ▶ üldkasulik töö;
- ▶ käendus;
- ▶ noorte- või sotsiaalprogrammi- des või rehabilitatsiooniteenuses või ravikuurides osalemine;
- ▶ kasvatus eritingimusi vajavate õpilaste kooli suunamine.

Alaealiste komisjonile taotluse esitamine

Alaealiste komisjoni poole võivad vormikohase taotlusega pöörduda alaealise seaduslik esindaja, politseiametnik, kooli esindaja kooli direktori volikirja alusel, lastekaitse- ja sotsiaalametnik, kohtunik, prokurör ja keskkonnajärelevalve asutuse ametnik.

Taotlusele tuleb lisada:

- ▶ alaealise iseloomustus;
- ▶ sotsiaaltöötaja arvamus pere kohta;
- ▶ võimalusel muu iseloomustav materjal ja andmed eelnevalt rakendatud meetmete kohta.

Alaealiste komisjon arutab asja kinnisel istungil 30 päeva jooksul taotluse saabumisest alates. Asja arutamise juures peab osalema alaealise esindaja ning istungil võetakse alaeali-

lisel ja tema esindajalt allkiri õiguste ja kohustuste selgitamisel ning otsuse teatavaksteemisel.

Ambla Vallavalitsuse alaealiste komisjoni liikmed: Aivar Uus (esimees), Meelis Somelar (aseesimees), Raili Ambos (sekretär), Katre Mägi, Madli Pöder, Reine Otsla, Viuu Paljak, Raido Rohi.

Raili Ambos,
lastekaitse spetsialist
tel 383 4242, 5329 2756

Aravete biogaasijaam

Alates eelmise aasta algusest on Aravetel käimas aktiivne ettevalmistustöö biogaasijaama rajamiseks, mis plaanitakse ehitada Mägise külla Mägise Suurfarmi kõrvale.

Projekt arendab OÜ Aravete Biogaas, mille osanikud on võrdsetes osades Eesti üks suurimaid piimatootjaid Aravete Agro OÜ ning energiaettevõtte Baltic Biogas OÜ. Hetkel on jõutud arendustegevusega seisu, kus Ambla vald on väljastanud projekterimistingimused, teostatud on keskkonnamõtjude eelhinnang ja käib aktiivne projekterimistöö.

Plaanitavast biogaasijaamast

Arendatavas biogaasijaamas on plaanis käidelda Aravete Agro OÜ farmides tekkiv veiseläga ja veiseseõnnik ning lisaks osa OÜ Tammsaare veiseseõnnikut, tahket kanaseõnnikut ja õlleraba. Kääritamine toimub viies 1400 m³ kääritis, seejärel veel 3435 m³ järeלקääritis. Kääritamise tagajärjel tekib piisavalt biogaasi, mis sisaldab ca 60% metaani, et varustada kahte koostootmisjaama, kumbki 837 kW elektrilise ja 843 kW soojusliku võimsusega (tegemist on sise põlemismootoriga, mis käitavad elektrigeneraatoreid).

Biogaasijaama tehnoloogiline lahendus ostetakse sisse Hollandi juhtivalt biogaasiettevõttelt. Plaanis on üks koostootmisjaam rajada Mägise külla biogaasijaama soojatarbe katmiseks ja teine Aravete asulasse soojuse suunamiseks kaugküttevõrku. Elamute ja hoonete kütteks plaanitakse suunata ca 3000 MWh biogaasil toodetud soojusenergiat aastas, kuid tipukoormuse katmiseks jäävad kasutusse senised põlevkiviõlil töötava-

vad katlad. Käideldud sõnnikust aga tekib väga hea põlluväetis, mis põldudele laotades tekitab oluliselt vähem halbu lõhnu ja jääb ära ka tahke sõnniku laotamine, mis hiljem põllul lagunedes samuti ebameeldivat lõhna tekitab.

Keskkonnamõtjudest

Biogaasijaama võimalikud keskkonnamõtjud on hinnatud OÜ ELLE poolt teostatud keskkonnamõtjude eelhinnanguga. Samuti on eelnevalt teostatud Mägise Suurfarmi laienduse keskkonnamõtjude hinnangus biogaasijaama kirjeldatud kui leevendavat meetet piimafarmi keskkonnamõtjule.

Keskkonnamõtjude hindamisel on lähtutud biogaasijaama ja koostootmisjaama ehitusetapist ja käitamisetapist. Leitud olulisemad negatiivsed keskkonnamõtjud on enamjaolt seotud ehitusetapiga: ehitusalusel pinnal taimestiku ja pinnase eemaldamine, mõningad tekkivad jäätmepild, ehitusmasinate tekitatav müra ja saasteainete sattumine välisõhku. Käitamisetapil on selliseks mõjuks samuti sõidukite ja koostootmisjaamade tekitatav müra ja saasteainete sattumine õhku, samas võrreldes olemasoleva transpordikoormusega jääb juurdetuleva koormuse kasvuks alla 10%.

Positiivsetest keskkonnamõtjudest on peamised Mägise Suurfarmi kesk-

Biogaasijaama tehnoloogiline lahendus

konnamõtjusid leevendavad faktorid. Väheneb sõnniku käitlemisel välisõhku suunatavate saasteainete kogus, nimelt lagundatakse kääritamise käigus lenduvad ained biogaasiks ja biogaasi peamiseks komponendiks olev metaan omab pärast põletamist kasvuhoonegaasina keskkonnale 21 korda väiksemat mõju. Samuti vähenevad pinna- ja põhjavette suunduvad saasteained, taastuvenergia kasutuselevõttuga taastumatute energiaallikate kasutamise vähenemine, efektiivse elektri- ja soojusenergia kasutuselevõttuga kadude vähendamine energiatootmisel. Põlevkiviõli ja biogaasi põletamisel tekkivate heitmete võrdlus on toodud tabelis 1.

Muutustest Aravete ja Mägise piirkonnas pärast biogaasijaama rajamist muutub esmalt kindlasti Aravete asulas soojamajandusega seonduv: nimelt kaob enamuses põlevkiviõli lõhn, mida tänasel päeval võib asula keskel tajuda. Täna kasutatava põlevkiviõli kogus on plaanis asendada 80–90% ulatuses biogaasil toodeta-

va soojusega. Aravete asula elanikele tähendab see sooja hinna stabiliseerumist ja ka soodsamaks muutumist umbes 10% võrra tänasest hinnast.

Samuti kaob sõnnikumajanduse tegevuse põhjustatud lõhn ca 90% ulatuses. Biogaasijaama rajamisel peaks lisanduma kaks uut töökohta ja kaudseid töökohti seoses sisseotetavate transpordi- ja hooldusteenustega. Lisaks saavad Ambla vald ja Aravete alevik „rohelineks“ ja esinduslikuma põllumajandusettevõttega vallaks ning muutuvad seeläbi konkurentsivõimelisemaks.

Lõpetuseks sobivad Aravete Agro OÜ juhi Leonid Linkovi sõnad: „Biogaasijaam on kasulik kõigile osapooltele – elanikele muutub soodsamaks soojuse hind ja kaovad sõnnikumajanduse tagajärjel levivad halvad lõhnad; valda tekitab uued töökohad, soojamajanduse probleemsus väheneb ja valla üks suurimaid ettevõtteid muutub konkurentsivõimelisemaks ning Aravete Agro saab parema põlluväetise ja mitmekesisist oma põllumajandustootmist.“

Tabel 1. Olemasoleva katlamaja ja kavandatava koostootmisjaama saasteainete koguste võrdlus toodetud soojusühiku kohta

Saasteaine	Olemasolev katlamaja kogus t/TJ	Kavandatav koostootmisjaam kogus t/TJ
Lämmastikoksiid	0,174	0,059
Lenduvad orgaanilised ühendid	0,056	0,004
Süsinikoksiid	1,395	0,059
Süsinikdioksiid	126,138	63,846

Sõnum 120 aasta tagant

Leidsin vana artikli, mis oli viletsas seisukorras, pool-loetamatu, ning kirjutasin selle ümber. Arvan, et see sobib Ambla

Vallalehte kui sõnum saja kahekümne aasta tagant ... Endel Pajula

Kui Ambla oli kihelkonna keskkohht (artikkel ajalehest Tapa Sõnumed 24. jaanuar 1931)

J. Freimann

Läheksime umbes poolsaada aastat tagasi minevikku, aastasse 1880, kaugemale minu mälestus ei ulatu. Olin alla 10 a poisike, kui isa ja ema Amblas kiriku minnes mind kaasa võtsid ja hiljem karjastepüha saades läksin ise teiste karjastega Ambla. Sellest ajast mäletan Ambla kirikut ja kirikus käimist.

Kirik, kirikumõisa ja ta lähem õue ümbrus on praegu just seesama nagu vanasti, aga eemalt, kaugemalt on Ambla veidi suuremaks kasvanud, teiseks on ka elu ja liikumine muutunud. Eemalt vaadates paistavad nüüd endine suur Ambla „kirikuküla“ nagu väike linn. Seda tähtsust Amblal aga enam ei ole, mis tal oli aastat 50 tagasi. Siis oli Ambla täieliselt kihelkonna keskkohht. Puudusid sel ajal kõik Ambla „suurusele“ kahjulikud võistlejad nagu Tapa, Lehtse, Aegviidu, Tamusalu, Aravete.

Nimetatud kohad olid ainult nimepidi olemas, tegelikult neil kohtadel rahva kogunemiseks aga ei olnud mingit tähtsust. Ainult Ambla oli asjaajamiste ja lõdustuste keskkohaks. Amblas oli kirik ja kõrtsid, arstid ja apteek, kaubapoed ja pagarid, kool ja kohus, post ja kõik muu, mis kihelkonna inimestele vajalik oli. Pühapäevadel käidi kirikus, siis toimetati ka kõik teised asjad päale kohtus käimise.

Kirikuskäimine oli väga moes ja elav. Alati oli rahvast nii palju, et vaevast kirikusse mahtus. Kes hiljaks jäid, need ei pääsenud istuma, pidid kiriku ukse juures püsti seisma. Tähtpäevadel nagu jõulupühadel ja uuel aastal jäi sagedasti rohkem rahvast ruumipuuduse tõttu kiriku ukse taha, kui kirikusse mahtus.

Hobustele ei olnud naljalt ruumi, nad seoti üksteise sõidukite külge. Sel ajal pidas igaüks auasjaks kiriku pääseda, vähemalt

„Issameie“ palve taheti kirikus põlvitades lugeda, kui rahva tungi tõttu kauem polnud võimalik kirikus olla. Mäletan, kuidas kirikuskäijad õhtul kodu hädaldasid: „Ma vaeseke jäin täna hiljaks, ei pääsenud kirikusse, kirik oli juba täis, jäin teiste seljataha, jäin uksealla, jäin uksetaha, ei kuulnud kõiki, mis õpetaja rääkis.“ Teine hiljaksjääja oli kavalam, läks „käärkambri“ kaudu sisse ja kuulis kõik. Õnnelikud, kes aegsasti istuma said, nemad nägid, kuulsid ja teadsid kõik, mis kirikus tehti ja räägiti. Mida kaugemalt inimesed, seda rohkem ja korralikumalt käisid nad kirikus. Harva jäeti püha vahele, kahte aga millalgi.

Tuleb mulle praegu meelde väike juhtumine lapsepõlve kirikuskäimisest. Isa ja ema läksid kiriku, võtsid mind kaasa, et poiss saaks ka hobusega sõita ja kirikus käia. Ema lubas mulle kirikus õpetajat näidata, kes väga ilus ja ilusasti räägib. Kui kauge maa inimesed kunagi, jääme hiljaks ja pidime kirikus tagapool püsti seisma. Ema küsis ju mitu korda ja näitas käega: „Kas näed ja kuuled, kus õpetaja räägib?“. Mina väike mehike midagi ei näinud, aga kuulda oli palju. Siis võttis ema mu sülle, tõstis kõrgele üle inimeste peade ja näitas: „Vaata, kus õpetaja on!“ Nüüd nägin küll, eemal kaugel üks must mees, valge rätt kaelas, ise nagu kasti sees, tõstab käsi, ähvardab rusikatega ja karatseb kõvasti... Täna seni ei tea ma, miks see ema meelest nii ilus oli.

Teine tähtis tõmbejõud ja kogumiskoht Amblas oli kõrts, kuhu kohe peale kirikut mindi. Kõrtsse oli tol ajal Amblas kolm: Pruuna kõrts praeguses Kuulmata majas, Alt kõrts ehk parastine viinapood Duglase maja kõrval ja Udu kõrts, kus ta ka praegu on. Varem olnud Amblas viis kõrtsi: Leht-

se, Pruuna, Kuru, Roosna ja Raka kõrts. Kõigis müüdi ja joodi viina, aga purjus inimesi ja ulakust oli vähem kui praegu „monopoliide“ ajal.

Meelestub üks lugu endisest kirikus ja kõrtsis käimisest. Olin saanud karjastepüha ja läksin 18 vers-ta jala kiriku. Oli tähtpüha, vist nelipüha, rahvast palju. Siiski pääsesin kesk kirikut, kust aga enam edasi ega tagasi ei saanud, kuni rahvas hakkas väljuma. Ka veel kirikuõues viis see määratu rahvakogu ikka ühes, kuni olin Altkõrtsi viinaleti ees ning viinamüüja küsis: „No poiss, kas sa tahad ka viina?“

Leeriõpetus peeti kaks korda aastas sügise ja kevade kolm nädalat (veel varem neli nädalat), s.o 6 nädalat poistele ja 6 nädalat tüdrukutele ühtekokku. Alati sügisel ja kevadise leeriga lõpetati. Muidugi tüdrukutel olid omad nädalad, poistel omad. Leeriealisi oli kummastki soost 100 ümber, enamaste 10–20 üle saja. Ka see suurendas rohkesti Ambla elu ja liikumist.

Niisamuti määratu rahvatung tõttas poodidesse, kus iga pühapäev täie hoo-ga kaubeldi. Kirikuteenistuse ajaks suleti küll kaupluste ukсед, kuid tagaukse kaudu kestis tegevus edasi. Kirikuvärvav platsil müüsid saiakaupmehed saia ja venelased suitsukala. Ka raamatukaupmehi oli tihti kirikuvärvavas oma kaupa müümas. Kõigil oli ostjaid ja mõne rikkusest räägiti imesid.

Postkontori siis Amblas ei olnud. Post toodi Tapalt ja viidi sinna kihelkonna postimehega, ka Ambla elanikkude omal korraldusel. Posti võttis vastu ja andis välja apteegis apteeker dr. Kossov ja raamatukaupluse pidaja proua A. Kalpus, end. kõrtsiemand, omas majas (praegune pagar Toombergi maja). Ka kirikuhärra ja kõstri kaudu käis osa

posti rahvale. Ajalehtede tellimist ja kätteandmist toimetas jaolt pr. Kalpus oma raamatupoes. Hästi loetavad ajalehed olid selajal „Eesti Postimees“, „Virulanlane“, „Valgus“, „Olevik“ ja „Ristirahva Pühapäevaleht“, teisi ajalehti loeti vähem. Ka lugemiskogu oli pr. Kalpuse raamatupoes, kust selleks köidetud raamatuid 3 kopika eest kaheks nädalaks lugeda anti. Nii oli ka posti ja ajalehtede pärast rahval vaja Amblas käia. Saadi ka oma valla-, kooli- ja kohtumaja kaudu posti, aga rohkem toimetati seda Ambla kaudu, kus oli pühapäevadel ikka ka palju muid asju toimetada.

Amblas asus ka kihelkonnakool, kus paljud meie endised rahvakoolmeistrid ja muud tähtsamadki tegelased said eelhariduse suuremasse kooli pääsemiseks. See maja on praegu alles: haigemaja ja leerimaja. Kooli tegevus lõppes varsti peale 1880. a.

Kui valdade ühendamine ja uute kohtute sisseseadmine 1880. a ümber läbi viidi, siis seati Amblasse rahu-kohus, kohtu-uuri ja politseiülem, mis kui tähtis uuendus palju aastaid Ambla püsis.

Esimene suurem laulupidu kihelkonna ühendatud kooride poolt peeti Amblas 1895. a nelipühi viimasel pühapäeval kirikumõisa õues. Pea ellukutsuja, koorijuhtide ja koolmeistritega nõupidaja oli praegune Ambla õpetaja hr Wilberg. Puhas sissetulek pidust määrati Ambla kiriku uue oreliretsemiseks, mis nüüd juba kirikus ongi kuu aastaid seisnud. Lauldi sellel pidul vaimulikke ja ilmalikke laule ühendatud ja üksikute kooride poolt. Ühendatud koore juhataks Kuru koolmeister hr Aavik. Laulid oli 200 ümber. Hiljem, 1900. a ümber on Amblas veel mitmed ühendatud kooride kontserdid-laulupeod toime pandud.

(järgneb lk 5)

Sõnum 120 aasta tagant

(algus lk 4)

Juhatasid Miina Hermann, A. Läte, Th. Tedder, Kadri-na õpetaja Luther ja teised kohalikud juhid. Sissetulek jäi vaimulikuks otsustarbeks.

Aastal 1896 oktoobris asutati Amblasse karskus-

selts „Sõudja“. Esimest äratust selleks käis J. Ploompuu andmas Amblas ühte kõnekoosolekut pidades, milleks teda kohalikud tegelased kutsusid. Väljapaistvamad tegelased karskusseltsi asutamisel olid köster K. Preisberg, kool-

meister O. Hinzenberg ja mitmed teised koolmeistrid, kirikuõpetaja Wilberg ja nende ridade kirjutaja. Kõik nad olid kaugel üle kihelkonna kokku kogunud. Selts tegutses mitu aastat. Hoolas tegelane oli H. Prits seltsi koduses kor-

ralduses.

Nii oli Amblast saanud kihelkonna keskkohat, kus oli igapäev vaba käia. (1931)

Vaata juurde pilte raamatust „Ambla vanadel fotodel“!

Käravete mõis

Käravetet on kutsutud läbi Kaegade erinevalt, näideteks Kerrefer, Kerrafer, Kirrififer ja Kirrefer. 17. sajandil rajatud Käravete mõisakompleks asub Käravete paisjärve kaldal.

1612. aastal sai Paide linnapea Nils Handzon Bagge seoses valduste läänistamisega Käravete küla endale, siis tekkiski tal soov rajada Käravetele mõis. Mõisa asukohaks valis ta jõe lähedal asuva künka. Ühekorruseline puudust peahoone valmis paari aasta pärast. Selliseks jäi mõis pea kaheks sajandiks. Mõisas ei läinud paraku asjad nii, nagu pidid minema ja 18. sajandi lõpul mõis peaaegu pankrotistus. Selle tulemusena panditi mõis von Baggehufwudt'i poolt 1803. aastal krahv Alexander Ingelströmile. 1819. aastal sai uueks rentnikuks krahv Karl Reh binder. Pärast teda veel von Luderid ja von Essenid. 1874. aastal omandas mõisa parun Friedrich Wrangell. 1886. aastal läks Käravete von Dehnide ja 1896. aastal von Tiesenhausenite kätte.

Käravete mõisahooned ehitamine on toimunud neljas etapis. Neist kõige varasem 17. sajandil ja rustikaalsete ehitustavadega, järgmine 18. sajandi suhteliselt tagasihoidliku hoonestusega. Kolmas ning põhiline ehitusperiood sai teoks 19. sajandi II veerandi algul G. D. V. Reh binderi ajal. Käravete ehitati välja ühe Järvamaa stiilsema klassitsistliku ansamblina. 19. sajandi 80-ndate aastate keskpaiku, seoses maal üha enam juurdunud kapitalistlike suhetega, rajati mõisasse mitmed uued majandushooned: laudad, tallid, uus suur viinavabrik. Historistlikust lähenemisest kantuna püstitati ka mõned puitehitised.

18. sajandi keskpaigas tehti algust kivehitiste rajamisega, ehitati ühekorruseline barokne kivist peahoone.

19. sajandi algul ehitati peahoone pikemaks ning sellele anti ka klas-

sitsistlik välisilm. Sama sajandi lõpul ehitati veel historitsistlik puudust tiibhoone ning pitspalkon. Peahoone rajamisel tuli kasuks ka ümbritsev maastik. Nimelt loob mulje avar väljak ning vaade järvele pargifassaadi ees, tekib mulje, nagu oleks hoonel kaks peafassaadi. Auhoovi ümber rajati klassitsistliku sümmeetriaga majandushooned: stiilne ait ning tallitollakuur (kahjuks varemeis), mis on Eesti klassitsistlike mõisa-kõrvalhoonete üks esinduslikumaid näiteid. Peahoone külge ehitati ka puitpitsiline kavaleridemaja.

1913. aastal sai Käravete mõis jälle uued omanikud, von Staalid. Nende käest mõis võõrandati.

1990-ndatel aastatel asus mõisas raamatukogu. Ambla vald müüs Käravete mõisa 2002. aastal eraomandisse ning praegu käib mõis eraomani ke vahel käest-kätte.

Küsitlusest sain Käravete mõisa kohta järgmist infot:

Käravete mõisa juures olnud haugkambrisse maetud aadlipreili, kes järve ääres jalutajaid kummitamas käis.

Käravete mõisa ette on maetud kullast mõök, mis pidavat siiani alles olema.

Keldrites olid piinakambrid, kus sadu inimesi tapeti ning mõnedes ruumides pidid olema kummitused.

Käravete mõisas oli ka veinivabrik, kus Käravete mõisa veini tehti.

Käravete mõisnik oli kartulisordiretaja ja mõisapreili kasvatas kartuleid esialgu ilutaimedena.

Käravete mõisnikud olid väga lahked inimesed, kui mõisas pidusid peeti, ei jäetud teenijaidki ega teisi töölisi kostitamata.

Mõisnikud olid ka veel suured hobustekasvatavad ning palju suuri hobuseid oli ümber mõisakompleksi.

Prouale meeldinud väga lilled, mistõttu mõisa taha suured uhked kivist lilleklumbid ehitati (mis küll tä-

Käravete mõisa peahoone. Foto raamatust Särge, A. (2005), „Järvamaa mõisad ja mõisnikud“

naseks ära lõhutud).

Järgmised legendid on pärit raamatust Rimmel, M. (2004). „Arad veed ja salateed“.

Käravete mõis, veskijärv ja kabel

Rahva jutu järele on Järvamaal Paide kreisis Ambla kihelkonnas Käravete mõisas vanal ajal „inkvisitsioon“ ehk püha kohus olnud. 1895. a sügise leitud selle mõisa alt üks rauduksega salakelder. Selle mõisa juurest jookseb jõgi läbi ja mõisa taga on veskijärv. Seda järve ei olla enne olnud, vaid üks endine mõisnik lasknud selle kaevata, mille kaevamine maksnud vana vaka täis õberaha. Kivist vesiveski on praegu veerand versta mõisast õhtu pool, nii et veskijärv täidab mõisa ja veski vahet. Järve keskel on veike kungas ehk saar, kus lehtpuud kasvavad ja künka otsas oli enne üks veike kivist kabel. Mõne aasta eest lasti see vana kabel ära lahutada, aga kabeli lael on olnud palju vanu lauast kastisid, mis nahkrihma kerased täis olnud. Rahva jutu järele olnud need rihmad ehk „jutad“ inimese seljast leigatud inkvisitsiooni- ehk piinakohtus.

Rahvas räägib ka, et Käravete ärra on lasknud Ambla kiriku ehitada, kus ta iga päev on käinud ise ehitust vaatamas ja lasknud alasti noored tüdrukud ennast seda vahet neli versta vankriga vedada. Kiriku ja mõisa vahel olevast kuusemetsast on ta lasknud suure sihi läbi raiuda, nii et kiriku ehitus on mõisa juurest paistnud. (Rimmel: 58)

Käravete mõisnik Wrangell

Käravete parun Wrangell olnud tubli mees, söönud ühes lauulatega, kes talle mõnikord lauluga meelehäd tegemas käinud. Töö juures olnud Käravete Wrangell aga väga nõudlik, käinud veel 27 aastat tagasi mööda põldusid, sõnades tööliste: „Noppige kärmemalt, noppige kärmemalt.“ (Rimmel: 59)

Mõisapreili haud

Mõisniku tütre haud on Käravete mõisa pargis. Üks kasekänd on seal puu all. Seest vooderdatud oli see haud. Seal, kui see mõisa viinavabrik siin oli, siis mehed olid ikka käinud kolamas, et kas midagi pole hauda kaasa pandud. Varandust arvasid midagi. See hoone, mis siin on, näitab, et see oli old mõisa aeg jääkelder. Sovhoosi ajal tehti siis saunaks. (Rimmel: 59)

Minu nimi on **Janar Märjama**. Teen uurimistöid mõisatest, mis asuvad Ambla valla territooriumil. Mind on algusest peale juhendanud õpetaja Anne Roos. Uurimise käigus olen kohtunud mitmete huvitavate inimestega: Els Puolokainen, Tõnu Linnasmäe, Leida Kreisberg jt. Tänaan kõiki, kes mind aidanud on.

Tegelen uurimistöoga, kuma tunnen huvijaloo vastu. Artikleid mõisatest avaldan sellepärast, et kindlasti on ka lehe lugejate hulgas neid, kes ajaloost, eriti veel oma kodukandi ajaloost, huvitatud on. Kui kellelgi on seoses uurimistöö või artikliga küsimusi, võib minuga meilitsi ühendust võtta. Abistajad on alati teretulnud. Minu meiliaadress on janarm666@gmail.com.

Tadi Els ja Mesimummi lapsed Aravete Külamuseumis

Jõulukuu Mesimummi lasteaias

Mesimummi lapsed olid 11. detsembril elevust täis, sest pärastlõunal ootas neid ees põnev tegevus Aravete Külamuseumis.

Juba jalutuskäigul läbi lumise jõulueelse pargi oli laste meeleolu eriline, sest kõik tahtsid kangesti oma silmaga näha, mida tehti ennevanasti talveõhtutel, kui polnud veel televiisoreid ja arvuteid, elektrist rääkimata.

Hubaselt soojaks koetud ahjudega muuseumitubades ootas lapsi lahke pererahvas: tädid Els Puolokainen ja Tiia Kontus. Kui lapsed olid küllalt imetlenud kangastelgedel kootud vaipade mustreid, võeti kohad sisse ümber tädi Elsi, kes hakkas rääkima ja ette näitama, mida emad-vanaemad koos lastega pimedatel õhtutel tegid. Lastele sai selgeks lina teekond ket-

ruse ja kudumiseni; see, kuidas villa niideti, pesti, kraasiti ja kedrati. Peale linaseemnete vaatamist uuriti lambaraudu ja kraase, lina- ja takukoonlaid, heiet ja lõnga ning prooviti ka ise vokka tallata ja lõnga kerida.

Teises toas ootas lapsi tädi Tiia. Toas oli talupere pikk laud, mille ääres Tiia juhendamisel hakati valmistama etnograafilisi jõulukuuse eheteid ja punuma mitmes erinevas tehnikas värvilistest lõngadest paelu.

Õhtu lõpus maiustasid lapsed pererahva küpsetatud rullbiskviidiga ja tundsid rõõmu enda valmistatud jõulukaunistuste üle.

Soovime kogu lasteaiapere poolt nendele tublidele tädi muuseumist jõudu ja tahtmist tutvustada lastele ka edaspidi suurepärasest ajaloo- ja kultuuripärandist.

Ülle Ojamäe, juhataja

Mälumäng

Küsimused:

1. Lõuna-Aafrika Vabariigist pärit veinid on tuntud oma headuses. Mis rahva esindajad, asunud 18. sajandil Kaplinna kanti elama, panid aluse veinitootmise kultuurile?
2. Jõgesid pikkusega üle 10 km on Järvamaa piires 23. Kaks pikimat voolavad Järvamaa piires vastavalt 60,5 ja 67 km pikkuselt. Nendest esimene jätkub ka väljaspool maakonda, teine mitte. Nimetage need jõed.
3. I maailmasõjas ja Vabadussõjas

(sa) jõgi, mis suubub Pärnu jõkke
3. Riigikogu esimees Jaan Tonisson
4. 312
5. mängiti Türgi hümmi ja masti
tõmmati Egiptuse lipp

- langenud Ambla kihelkonnast pärit meeste mälestuseks püstitatud mälestussammas avati 27.09.1925.
- Kes riigi-isadest pidas peokõne?
4. Käsikellade ansambel ARSIS on 8 mängijat. Kui palju on kelli?
5. OM autasustamiseremootel on aeg-ajalt ikka juhtunud äpardusi. Kui 1936. a Berliini OM-I autasustati vabamaadluse I keskaalu kuldmedalivõitjat, Prantsusmaa esindajat Emile Poilve'd, juhtus koguni kaks apsu. Nimetage need.

Vastused:

1. prantslased, kodumaal tagakutsatud hõngnõid
2. Pärnu jõgi ja Lintsi (ka Piiumet-
satu hõngnõid

Ambla Spordiklubi ja valla spordiüritused KALENDERPLAAN 2009

JAANUAR

08.01 kell 18.30 Paarisvõrkpalli SV 3. etapp, MEHED, Aravete SH.
10.01 kell 12 Suusatamise SV 1. etapp (vaba), Kangrumägi.
12.01 kell 18.30 Paarisvõrkpalli SV 3. etapp, NAISED, Aravete SH.
17.01 Tõstmine ARAVETE KANG 2009, Aravete SH.
17.–18.01 Eesti valdade TM alagrupiturniirid.
22.01 kell 18 Suusatamise SV 2. etapp (klassika), Kangrumägi.
Järvamaa MV korvpallis, Aravete SH.
Järvamaa MV võrkpallis, M; Mvet.; N; Aravete SH.
Eesti MV korvpallis, Aravete SH.

VEEBRUAR

03.02 kell 18 Suusatamise SV 3. etapp (vaba), Kangrumägi.
07.02 kell 12 Ambla Külaliiga futsalis, Aravete SH.
11.02 kell 11 Järvamaa koolide MV suusatamise, Kangrumägi.
12.02 kell 18.30 Paarisvõrkpalli SV 4. etapp, MEHED, Aravete SH.
16.02 kell 18.30 Paarisvõrkpalli SV 4. etapp, NAISED, Aravete SH.
22.02 kell 12 Järvamaa SV 4. etapp segapaarisvõrkpallis, Aravete SH.
22.02 Eesti MV suusaorienteerumises (SPRINT), Kangrumägi.
24.02 kell 12 Madisepäeva suusasõit (10 ja 20 km), Kangrumägi.
27.02–01.03 Eesti 11. TM, Põlva. Järvamaa MV korvpallis. Järvamaa MV võrkpallis, M; M vet.; N. Eesti MV korvpallis, Aravete SH.

MÄRTS

03.03 kell 18 Suusatamise SV 4. etapp (vaba), Kangrumägi.
09.03 kell 18.30 Paarisvõrkpalli SV 5. etapp, NAISED, Aravete SH.
10.–14.03 Kõrvemaa TM.
12.03 kell 18.30 Paarisvõrkpalli SV 5. etapp, MEHED, Aravete SH.
17.03 kell 18 Ambla SK KV suusasprindis, Kangrumägi.
28.03 kell 11 Valla KV võrkpallis veterani-dele, Aravete SH.
Järvamaa MV korvpallis, Aravete SH.
Järvamaa MV võrkpallis, Aravete SH.
Järvamaa MV võrkpallis, M; M vet.; N. Eesti MV korvpallis, Aravete SH.

APRILL

09.04 kell 18.30 Paarisvõrkpalli SV 6. etapp, MEHED, Aravete SH.
13.04 kell 18.30 Paarisvõrkpalli SV 6. etapp, NAISED, Aravete SH.
18.04 Eesti valdade SM alagrupid võrkpallis.
23.04 kell 20 Jüriöö teatejooks, Ambla.
MAI
01.05 kell 12 Maastikurattasõidu SV 1. etapp, Kangrumägi.
05.05 kell 18 Ümber järve jooksu SV 1. etapp, Käravete.
07.05 kell 18 Ümber järve jooksu SV 2. etapp, Vanaveski.
12.05 kell 18 Ümber järve jooksu SV 3. etapp, Rava.
14.05 kell 18 Ümber järve jooksu SV 4. etapp, Preediku.
23.05 kell 12 Ambla valla MV kergejõustikus, Aravete.
31.05 kell 12 Tervisespordipäev – pereorienteerumine, kepikõnd, Kangrumägi.
27.05–20.06 Ambla külaliiga jalgpallis, Kevadring, Ambla, Aravete.

JUUNI

27.05–20.06 Ambla Külaliiga jalgpallis, Kevadring, Ambla, Aravete.
03.–07.06 Ambla-Taipalsaari noorte jalgpallilaager, Aravete, Ambla.
06.06 kell 11 Ambla CUP jalgpallis, Ambla.
20.06 kell 12 Rannavolle SV 1. etapp, Aravete.
21.06 kell 12 Maastikuratta SV 2. etapp, Kangrumägi.
23.06 kell 18 Jaanipäeva jalgpall (vanad – noored), Arulageda.
26.06–28.06 Eesti valdade SM, Kohila.

JUULI

04.07 kell 12 Rannavolle SV 2. etapp, Aravete.
10.07 kell 18 Aravete RANNAVOLLE 2009 Mvet., Aravete.
11.07 kell 11 Aravete RANNAVOLLE 2009 M ja Rannavolle SV 3. etapp, Aravete.
17.07 kell 18 Järvamaa MV rannavolles M vet., Aravete.
18.07 kell 12 Järvamaa MV rannavolles M, Aravete.
18.07 kell 12 Rannavolle SV 4. etapp, Aravete.
25.07 kell 12 Rava Rahvatriatlon, Rava.
26.07 kell 12 Maastikurattasõidu SV 3. etapp, Kangrumägi.

AUGUST

09.08 kell 12 Järvamaa MV maastikurattasõidus, Kangrumägi

SEPTEMBER

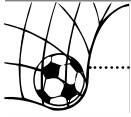
08.09 kell 18 Ümber järve jooksu SV 5. etapp, Käravete.
10.09 kell 18 Ümber järve jooksu SV 6. etapp, Vanaveski.
15.09 kell 18 Ümber järve jooksu SV 7. etapp, Rava.
17.09 kell 18 Ümber järve jooksu SV 8. etapp, Preediku.
19.09 kell 12 T. Berendseni V KV ja valla MV kergejõustiku viievõistluses, Aravete.
23.09–17.10 Ambla Külaliiga jalgpallis, Ambla, Aravete.

OKTOOBER

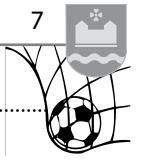
23.09–17.10 Ambla Külaliiga jalgpallis, Ambla, Aravete.
11.10 kell 10.30 Tervisespordipäev kepikõnniga, Kangrumägi.
11.10 kell 12 Suusatajate seeriajooksu 1. etapp, Kangrumägi.
18.10 kell 12 Suusatajate seeriajooksu 2. etapp, Kangrumägi.
25.10 kell 12 Suusatajate seeriajooksu 3. etapp, Kangrumägi.
NOVEMBER
01.11 kell 12 Suusatajate seeriajooksu 4. etapp, Kangrumägi.
09.11 kell 12 Suusatajate seeriajooksu 5. etapp, Kangrumägi.
19.11 kell 18.30 Paarisvõrkpalli SV 1. etapp, MEHED, Aravete SH.
23.11 kell 18.30 Paarisvõrkpalli SV 1. etapp, NAISED, Aravete SH.

DETSEMBER

10.12 kell 18.30 Paarisvõrkpalli SV 2. etapp, MEHED, Aravete SH.
14.12 kell 18.30 Paarisvõrkpalli SV 2. etapp, NAISED, Aravete SH.
27.12 kell 12 Kiirturniir korvpallis 3-liikmeliste võistkondadele, Aravete SH.
Järvamaa KV võrkpallis, M.
Lühendid: SK – spordiklubi, SV – seeriajõustlus, KV – karikavõistlus, MV – meistrivõistlus, SM – suvemängud, TM – talimängud, SH – spordihoone

VALLA SPORDIELUST

Detsembrikuu spordisündmustest

Ambla Spordiklubi 6-etapilisel seeriavõistlusel paarivõrkpallis osales teisel etapil meespaarismängus 10 võistkonda. Mängiti alustuseks kahes alagrupis, kummastki kaks paremat paari pääsesid poolfinaalidesse. Poolfinaalides alistasisid Marek Palandi, Romet Uudeküll tulemusena 25:14 Ain Kanne, Mikk Kallakmaa ja Taavi Leinart, Priit Simson tulemusena 25:22 esimese etapi võitjad Helari Tamtiku, Erki Soo. Kaotajad kohtusid 3.–4. koha mängus, kus Helari Tamtik, Erki Soo alistasisid tulemusena 25:19 Ain Kanne, Mikk Kallakmaa. Finaalises võitsid Taavi Leinart, Priit Simson kindlalt tagajärgena 25:16 Marek Palandit, Romet Uudeküllit.

Seeriavõistluse III etapp toimub juba 8. jaanuaril meestele ja 12. jaanuaril naistele, mõlemal päeval algusega kell 18.30 Aravete Spordihoones.

Ambla Spordiklubi korvpallimeeskond on Eesti Meistrivõistluste II liiga turniiril esinenud tublilt. Alagrupi viimases kohtumises alistati Iisaku KK meeskond 88:67 ja see tagas meile alagrupi võidu ja pääsu vahegrupimängudele kohtadele 1.–9. Ühtlasi on meeskond täitnud ka hooaja alguses püstitatud miinimumeesmärgi jääda püsima II liigasse. Vahegrupimängudega, kus Ambla SK meeskonna võitute-kaotuste suhe on praegu 4:4, selgitatakse asetused kevadisteks *play-off* mängudeks. Järgmised kohtumised peab meeskond võõrsil, kus 7. jaanuaril kohtutakse Tallinnas Kotreega ja 22. jaanuaril Raplas Rapla KK/ML Viimistlusega.

Ambla valla traditsioonilisel aastalõputurniiril korvpallis osales 8 võistkonda 28 mängijaga. Kahes 4-liikmelises alagrupis selgitati kõigepealt 4 poolfinalisti. Poolfinaalises alistatis võistkond ELARI võistkonna MEELIS tulemusena 48:37 ja võistkond MART võistkonna OTT 43:19. Pronksimängus tuli võistkonnal MEELIS tunnistada võistkonna OTT paremust 39:49. Esikohta otsustavas mängus alistatis võistkond ELARI võistkonna

MART tulemusena 35:27. Turniiri paremusjärjestus:

I ELARI (Elari Jõendi, Rain Ots, Taavi Leinart);

II MART (Rauno Tikko, Urmo Lepamets, Romet Uudeküll, Mart Raaper);

III OTT (Olari Murumaa, Janek Lahe, Argo Klemmer, Ivar Rooden);

4. MEELIS (Meelis Matkamäe, Timo Matikainen, Priidu Talviste);

5.–6. PLAYA, LAPSED;

7.–8. XXL, PÄÄSTE.

Turniiri puhkepausidel toimusid ka lisavõistlused, kus osaleda said kõik soovijad. **Kolmepunktiivisete võistluse ja sopsuvõistluse** võitis Mikk Toomel ja **pealtpanekuvõistluse** Elari Jõendi.

Spordiaasta 2008

Möödunud spordiaastast kokkuvõtet tehes tahaks kõigepealt valla elanikele anda ülevaate toimunud spordisündmustest statistika valguses. Ambla valla ja Spordiklubi ühtsesse kalenderplaani mahtusid:

▶ 6 seeriavõistlust 27 etapiga, 242 osavõtjaga (neist 134 Ambla vallast);

▶ muid võistlusi 11, kokku 535 osavõtjaga (neist 306 Ambla vallast).

Lisaks osalesid hooajal väljaspool valda võistkonnad:

- ▶ võrkpall M,
- ▶ võrkpall M veteranid,
- ▶ korvpall M,
- ▶ korvpall N,
- ▶ jalgpall P,
- ▶ saalihoki P,
- ▶ maastikurattavõistkond.

Valla võistkonnad osalesid suurematel kompleksvõistlustel:

▶ Järva Suvemängud (Ambla vallast 50 osalejat),

▶ Eesti valdade Talimängud (18),

▶ Eesti valdade Suvemängud (42),

▶ Kõrvemaa Suvemängud (55).

Möödunud hooaja üheks paremaks kohalikuks spordisündmuseks tuleb taas pidada **Ambla Külaliiga turniiri jalgpallis**, kus osales 7 võistkonda 83 mängi-

jaga ja kus hooajal peeti 42 kohtumist. Taas toimunud Kõrvemaa Suvemängudel Amblas ja Aravete osales üle 200 võistleja viiest vallast. Paides peetud Järva Suvemängudel, kus osalesid kõik maakonna vallad ja linnad, tuli Ambla vald Türi valla ja Paide linna järel III kohale. Eesti valdade suvening talimängudel saavutas Ambla vald üldarvestuses vastavalt 17. ja 23. koha.

Spordiaasta 2009

Uuel spordiaastal tahaks rohkem osalejaid näha just kohalikel spordiüritustel, tunduvalt aktiivsemad peaksid olema just lapsed. Loodame koostöös lasteasutuste ja lapsevanematega seda osa tunduvalt aktiveerida. Esimene ühisprojekt toimub 31. mail Kangrumäel, kui tähistame lastekaitsepäeva perespordipäevaga, kus tegevust jagub nii lastele, emadele-isadele kui ka vanaemadele-vanaisadele.

Eelmisel aastal alustanud huvialaringid jätkavad ka sellel aastal ja lisandunud on naiste võrkpall Maret Arge juhendamisel ja poiste jalgpall Marko Kõivu juhendamisel.

Spordibaasidest sai uuenduse

Aravete staadioni murukate, järke on ootamas valmis projektiga välisväljaku rajamine Aravete parki korvpalli ja tennis harrastajatele.

Tänuavaldus

Täna kõiki spordiüritustel kaasa löönud kohtunikke ja organiseerijaid: **Ruth ja Reimo Kaasiku, Katre Mägi, Ivar Pilv, Marko Kõiv, Kalju Toomas, Benno Tikko, Lia Jamnes jt** – ilma Teie abita ei oleks suuremate spordiürituste elluviimine olnud võimalik.

Eriline tänu kuulub aga asutustele-ettevõtetele, kes vaatamata keerulisele ajale on valla spordiürituste ja sportlaste toetamist ikka jätkanud. Suuremad toetajad on **Aravete Saeveski AS, maxit Estonia AS, Terasman OÜ, TKM Ehitus**, aga ka **Aravete Kütus, EBE Tamsalu, Latter NT OÜ, Aravete Lilletuba**.

Edukat uut spordiaastat kõigile!

Leo Matikainen, valla spordijuht

Alates jaanuarist on Aravete Spordihoones avatud ka **laupäeviti kell 12–15**.

Ambla Külaliiga jalgpallturniiri peeti üheks paremaks kohalikuks spordisündmuseks 2008. aastal

ÜRITUSED KULTUURIMAJADES

Aravete Kultuurimajas

08.01 kell 18 Mälumänguklubi.
17.01 kell 14 klubi Vokiratas peoõhtu.

24.01 kell 18.30 Järvako. Järva-maa kooride päev.

31.01–01.02 Harrastusnäitleja-

te koolituspäevad.

Juhendaja Peeter Raudsepp. Ootame kõiki näitemänguhuvilisi.

Ambla Kultuurimajas

16.01 Aravete näitering esitab J. Tätte „Meeletu“.

Õnnitleme jaanuarikuu eakaid sünnipäevalapsi!

RITA ALJAMAA
ANTONINA AUSMA
NINA EROKHINA
OLEV FREIMANN
ILMI KALAMANN
ANNA KALAMÄGI
MIINI KASE
ILSE KRUISE
HEINO LEMMING
VILMA LINVAID
ÕIE LILLEPÄRG
ELMA-SINAIDA
MÖLDER

ELLEN OTT
ANNA PILN
HANS PORKVELI
ARNO RODIMA
ENNE-VALVE SELGE
VÄINO-LEMMBIT
STÄIRNOV
ERNA-IRENE TARMU
ENDEL TEOR
ALORA VARINURM
ELLEN VESTUNG
ENDLA ÖUN

Teade Pangabussi marsruutidest aastal 2009

14. jaanuaril 2009 sõidab Pangabuss marsruudil Võsu – Kadrina – Tamsalu – Ambla – Aegviidu.

Peatused:

Võsu apteegi juures	9.00–9.45,
Kadrina Rahvamaja juures	11.00–11.45,
Tamsalu Kultuurimaja juures	13.00–13.45,
Ambla Kultuurimaja juures	14.45–15.30,
Aegviidu koolimaja juures	16.30–17.15.

Alates 19. jaanuarist 2009 muutuvad Pangabussi marsruudid, uute marsruutide reklaamplakatid jõuavad kohale jaanuari alguses. Jälgi reklaami!

MÜÜA LÕHUTUD KÜTTEPUID

30 cm märg lepp – 530 kr/rm

40 cm märg lepp – 515 kr/rm

30 cm märg lepp – 500 kr/rm

Hinnad koos veoga

Info ja tellimine 5301 8893 või

info@puud.ee

puud.ee

LEADER jagab toetust

MTÜ-le Arenduskoda oli 2008. aasta tulemuslik ja edukas. Lõppes pooleteiseaastane LEADER tegevuspiirkonna (Ambla, Tapa, Kadrina, Kuusalu, Vihula vallad ja Loksa linn) strateegia koostamise periood. Sel ajal tekkis koostöövõimeline meeskond, kelle eestvedamisel peab hakkama järgmisel viieaastasel perioodil (2009–2013) toimuma LEADER rahastamisvõimaluste tutvustamine ning taotluste koostamise nõustamine ja hindamine.

Ilmus LEADER infoleht nr 4, milles on tutvustatud kõiki LEADER strateegias olevaid meetmeid. Arenduskoja üldkoosolek otsustas, et 2009. aasta jooksul rakendatakse nelja meetet:

meede 1.1 – kohaliku elukeskkonna arendamise investeringutoetus;

meede 1.2 – seltsitegevuse, spordi ja kultuuripärandi väärtustamine läbi omaalgatusliku tegevuse;

meede 2.1 – ettevõtluse arendamise toetus;

meede 2.3 – siseriikliku ja rahvusvahelise koostöö arendamine.

Meetme 1.1 raames jagatakse

se toetust 6 mln kr, meetme 1.2 raames jagatakse toetust 1,5 mln kr, meetme 2.1 raames jagatakse toetust 2,4 mln kr ja meetme 2.3 raames jagatakse toetust 1,2 mln kr. Kokku on võimalik 2009. aastal taotleda Arenduskoja tegevuspiirkonnas tegutsevatel äriettevõtetel (sh FIE-d), kolmanda sektori esindajatel ja kohalikel omavalitsustel LEADER toetust 11,1 miljonit krooni.

Esimene taotlusvoor kuulutatakse eeldatavalt välja 2009. aasta I kvartali jooksul. Informatsioon selle kohta ilmub piirkonna omavalitsuste ajalehtedes, interneti kodulehtedel, maakonna ajalehtedes ning piirkonniti hakkavad toimuma meetmeid tutvustavad infopäevad. Koos vooru avanemisega hakkavad piirkonniti toimuma ka projektitaotluse kirjutamisega õppepäevad. Arenduskoda koostas rahataotlejatele abiks trükise “MTÜ Arenduskoja LEADER projektitaotluse kirjutamise käsiraamat”, mis ilmub trükisest detsembril algul. Asjahuvilistel tuleb jälgida infot ka Arenduskoja kodulehel, mille uus aadress on alates 2009. a algusest arenduskoda.ee (seni on aadress tapa.ee/arenduskoda).

Heiki Vuntus, Arenduskoja tegevjuht

TEATED

Müüa mõned 2–3 m nuld talvel mullapalliga.

Küsi kohe lähemalt tel 503 7307.
Aavo

Metsaväljaveo teenus, lumelükkamise teenus, 3 m küttepuude ja ruloonpõhu müük.

Info tel 5646 0326.

Aravete Külalistemaja OÜ (Aravete kardirajal)

Võimalus pidada seminare, suve- ja talvapäevi; peie- ja peolauad, jõulupeod, pakume majutust (30 kohta); saun. Sportlastele duši kasutamise võimalus.

Avatud kohvik T–L kell 12–20, E ja P vastavalt vajadusele.
Info tel 506 1784.

